

Spørsmål 46 (2022) fra Herman Ekle Lund (V): Tilbud og oppfølging av flyktninger fra Ukraina som kommer til Drammen

Til: Rådmannen
Fra: Herman Ekle Lund (V)

Dato: 04.04.2022
Saksnr: 22/00048-46
Deres ref:

Hvilke tjenester i kommunen har oppfølgingsansvar for de som flykter fra Ukraina som bosetter seg i Drammen? Og hvilket tilbud om tjenester får de?

Vi tenker da på:

- Familier som flytter inn hos slektninger bosatt i Drammen
- Enslige mindreårige som flytter inn hos slektninger bosatt i Drammen
- Personer som ikke søker om flyktningstatus, men skaffer seg arbeidsvisum
- Personer som har fått flytte inn hos andre bosatt i Drammen (ikke familie)

Bakgrunnen for spørsmålet er at vi nå ser bosetting i andre former enn vi i Drammen vanligvis opplever når det gjelder personer med flyktningebakgrunn. Vanligvis kommer de som blir bosatt fra asylmottak i Norge, eller som overføringsflyktninger. De som har fått bosettingsvedtak får introduksjonsprogram og programrådgiver fra flyktningetjenesten om de er over 18 år, og om de er under 18 år får de oppfølging fra Barnevernet avdeling Enslige Mindreårige.

I denne situasjonen som vi nå har, hvor mange bosetter seg på annen måte, ønsker vi å få kunnskap om den oppfølgingen og det tilbudet denne gruppen får.

- Er det enkelte avdelinger/virksomheter som får et særlig ansvar for gruppene over?
- Hvordan sikrer kommunen at personer ikke risikerer å bli misbrukt og utnyttet?
- Hvordan sikrer vi at disse personene blir informert om hvilke rettigheter og muligheter de har i Drammen kommune?

Svar

Det vil primært være helsetjenesten, NAV, barnehager og skole som vil kunne få et særlig ansvar for gruppene som er omtalt i spørsmålet. I særskilte tilfelle kan det også være aktuelt med barneverntjenester.

Nedenfor omtales kort lovforankring og hva slags tjenester som kan være aktuelt:

Helsetjenester

Kommunen har ansvar for at de som oppholder seg i kommunen får helsehjelp.

Personer som enda ikke har søkt om asyl har begrensede helserettigheter. De har rett til øyeblikkelig helsehjelp, vurdering fra spesialisthelsetjenesten og helsehjelp som er helt

Styring og eierskap

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000

kommunepost@drammen.kommune.no

nødvendig og ikke kan vente. Rettighetene omfatter både somatisk og psykisk helsehjelp fra kommune- og spesialisthelsetjeneste. Kvinner har rett til abort og helsehjelp før og etter fødsel. Barn har tilgang til tjenester på helsestasjonen, i skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom, og familieteam.

Alle har rett til smittevern hjelp etter smittevernloven § 6-1. Videre har barn uten fast eller lovlig opphold rett til nødvendig helsehjelp fra kommune og spesialisthelsetjeneste.

Barnehage

Barn har i rett til plass i barnehage når de er bosatt i kommunen (Lov om barnehager § 16). Da må foreldrene søke innen kommunens frister og søknadene behandles sammen med andre søknader i ordinære opptaksrunder.

Barn uten fast adresse i kommunen har ingen rett til plass, men kommunen kan velge å gi plass.

Rett og plikt til grunnskoleopplæring:

Alle barn og unge i grunnskolealder (6-16 år) som oppholder seg i Norge har rett til offentlig grunnskoleopplæring. Denne retten gjelder dersom det er sannsynlig at barnet skal oppholde seg i landet lengre enn tre måneder jf. lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringsloven) § 2-1. Denne retten gjelder for alle, uansett om de har søkt asyl/flyktningstatus eller er kommet til Norge på andre måter. Dersom det er sannsynlig at barnet/ungdommen skal være i Norge mer enn tre måneder har de rett til skole fra første dag, og senest innen 1 mnd. Plikten til skole inntreter etter 3 måneder

Barneverntjenester

I henhold til barnevernloven skal loven sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Lovens bestemmelser om tjenester og tiltak gjelder «..også for barn som oppholder seg i riket, og som er flyktninger eller av internasjonalt fordrevne, eller når barnets vanlige bosted ikke lar seg fastsette.»

Dersom det er barn blant flyktningene det her er snakk om, som har behov for bistand fra barnevernet, så vil de få det.

Sosialtjenester

Flyktninger har rett til beskyttelse (midlertidig kollektiv beskyttelse), og følgende gjelder [Forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge, § 2:](#)

Personer som har søkt om beskyttelse, og som er i, eller kan få statlig innkvartering, har ikke krav på individuelle tjenester etter loven, med unntak av opplysning, råd og veiledning.

Dette betyr at de som er i målgruppen for spørsmålet blant annet ikke har rett på økonomisk sosialhjelp eller hjelp til å finne midlertidig bolig. NAV Drammen har, så langt gjort en unntaksbehandling av de flyktningene det her er snakk om:

NAV Drammen har mottatt ca. 30 søknader som sosialhjelp for flyktninger fra Ukraina som ennå ikke har søkt om kollektiv beskyttelse, pr nå.

Disse søknadene er behandlet med følgende prosedyre:

- Det kreves dokumentasjon på registrering hos politiet/Råde. (Dette for å sikre at det er reelle flyktninger dette gjelder)
- Søknader om sosialhjelp behandles. Det gjøres en enkel kartlegging (Bosituasjon, mat, klær, helse/ hva er mest nødvendig). Deretter avslås søknaden med hjemmel i «Forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge», § 2. Dette sikrer klageadgang

- Det gjøres så en vurdering på bakgrunn av Rundskrivet til Lov om Sosiale Tjenester 1.2.1.1: «Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner gjelder for alle som oppholder seg i landet. Kommunen har en hjelpeplikt overfor personer i en nødssituasjon, også utover den lov- og forskriftsregulerte plikten til å yte hjelp.»
- Flyktningene innvilges et økonomisk bidrag til det mest nødvendige og ut fra en situasjonsbetinget vurdering om ulovfestet kortvarig ytelse på bakgrunn av en nødssituasjon. Dette innbefatter også økonomisk bidrag til å dekke helsetjenester
- Søknaden innvilges fra søknadstidspunktet og ut april måned
- Om de ved utgangen av april fortsatt ikke har fått innvilget akutt mottaksplass (AMOT), må det gjøre en ny vurdering på et nytt økonomisk bidrag, slik at dette nødvendigvis ikke er et engangsbeløp
- Straks det er innvilget AMOT-plass er det behov en mer grundig kartlegging av bistandsbehovet, med et mer helhetlig perspektiv
- Før innvilgelse av AMOT-plass bistår NAV Drammen kun med råd og veiledning, samt økonomisk bidrag som dekker nød/akutte helsetjenester

Etter rådmannens vurdering er det primært Utlendingsdirektoratet (UDI) og politiet som følger opp flyktningene slik at de ikke blir misbrukt eller utnyttet. NAV sitt krav om registrering hos politiet eller i det statlige mottaket i Råde, vil gjøre slik oppfølging enklere.

Dersom de kommunale tjenestene kommer i kontakt med flyktninger som er målgruppe for spørsmålet, vil tjenestene gi råd og veiledning så langt det er mulig. Kommunen har ansatte med kompetanse om blant annet menneskehandel. Det vil bli gjennomført webinarer for ansatte i de kommunale tjenestene for å øke kompetanse om hvordan avdekke og forebygge misbruk eller utnyttning av flyktninger.

Rådmannen er opptatt av å sikre at flyktningene som kommer, er godt kjent med sine rettigheter og muligheter. Nettsidene til både UDI og Drammen kommune inneholder mye informasjon om dette, og en del informasjon er oversatt til ukrainsk. Samtidig kan det ikke forutsettes at flyktningene bruker nettsidene til å skaffe seg nødvendig informasjon. Kommunen har derfor arrangert et møte for ukrainske flyktninger og ukrainere bosatt i Drammen kommune på Drammensbiblioteket. Der ble det gitt mye informasjon, og frivillige lag og foreninger som også er viktige i arbeidet med å inkludere flyktningene i lokalsamfunnet, presenterte seg og sitt tilbud. Det legges også opp til at de ulike kommunale tjenestene bidrar med informasjon til flyktningene i direkte møte med dem. Det jobbes kontinuerlig, både innad i kommunen og i samarbeid med lag og foreninger, med å skape flere møteplasser og tilbud hvor terskelen for å delta og få nødvendig informasjon er så lav som mulig.